

ROSMALLA

★ ★ EXTRA ★ ★

Deel 6
**Van Betje Olie
en Antoon v.d. Berg**

In dit nummer:

- De geschiedenis van de Rosmalense firma Van den Berg
- Vele foto's andere andere documenten

Colofon

Rosmalla Extra (ISSN 1380-3190) is een uitgave van de Heemkundekring Rosmalen.

Redactie: Mari van de Ven en Harry Coppens.

Redactieadres: Stationsstraat 8, 5241 EE Rosmalen, tel. 073-5218349.

Secretaris Heemkundekring: Arie van de Ven, M. Nijhoffstraat 8, 5242 CV Rosmalen. Tel. 073-5214094.

Leden, abonnees en donateurs ontvangen *Rosmalla* en *Rosmalla Extra*. Donateurs betalen minimaal f 25,- per jaar. Abonnees (voor minimaal één jaar) betalen f 25,- per jaar (postabonnees f 35,- per jaar), over te maken op het bankrekeningnr. van de Heemkundekring, o.v.v. "abonement Rosmalla".

Bankrekeningnr.: 18.45.43.444 (Rabobank Rosmalen, postgiro van de bank: 1099372) t.n.v. Heemkundekring Rosmalen, Deken Fritsenstraat 53, 5243 VM Rosmalen.

De meeste oude nummers van *Rosmalla* en *Rosmalla Extra* zijn nog verkrijgbaar op het redactieadres.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud der ondertekende artikelen, waaraan ook nooit iets veranderd zal worden zonder overleg met de auteur(s). Foto's en andere illustraties worden te allen tijde teruggezonden; teksten op verzoek.

Copyright • December 1996 Heemkundekring Rosmalen. Zonder toestemming van redactie en / of bestuur mag niets uit deze uitgave worden overgenomen.

Van de redactie

"Zo langzamerhand naar vaste gewoonte verschijnen er twee *Rosmalla Extra's* per jaar. Zo niet dit jaar." Op één woord na dezelfde opening als in de vorige *Rosmalla Extra*: helaas zowel op vorig als op dit jaar van toepassing. In het septembernummer van 1995 klaagden wij steen en been over het gigantische tekort aan artikelen. We hebben het er toen nog niet eens over gehad dat de laatste *Rosmalla Extra* toen reeds een vol jaar geleden verschenen was.

Gelukkig hebben we dit jaar -werkelijk op de valreep- nog een *Rosmalla Extra* kunnen uitbrengen, en nog wel -zoals eerste ondergetekende in de inleiding op de volgende bladzijden zegt- dankzij iemand die geen lid is van de Heemkundekring!

Laten de leden zich hierdoor aangesproken voelen om ook eens een *Rosmalla Extra* vol te schrijven. Wij van de redactie weten ook wel, dat alleen het vullen van de gewone *Rosmalla* ons al heel wat hoofdbreken kost, maar het zou toch wel zeer vervelend zijn als we minder *Rosmalla Extra's* zouden uitbrengen dan groot, niet om financiële redenen, maar omdat we eenvoudigweg geen kopij hebben.

We hebben U nu wel genoeg aangespoord tot *schrijven*. We willen U nu eerst aansporen tot het *lezen* van deze *Rosmalla Extra*.

De redactie van *Rosmalla Extra*,
Harry Coppens
Mari van de Ven

Bij de voorplaat: De firma Van den Berg aan de Dorpsstraat 28, op de lokatie waar zich nu een van de ingangen van de Vreeburgpassage bevindt.

**Van Betje Olie & Antoon v.d. Berg
tot dierspeciaalzaak Annie & Nico v.d. Berg
ofwel 125 jaar Van den Berg in Rosmalen**

Jo Versteynen

Van Jo Versteynen, nota bene niet eens lid of abonnee van onze vereniging, kreeg ik dit lijvige artikel. Het moet hem heel wat uurtjes gekost hebben. Niet alleen het schrij

Procurator

Maatschappij

Procurator

Maatschappij

*Overziet met het beveling
van Gedeputeerde Staten
Noord-Brabant, van den 12^{den} 1818,
waarin is blifft:*

1818.

*Wat op den 12^{den} intrentgden Augustus
Eendertig acht hondert achttien, te
Rosalen is sekenen schandde, te
aan Gerard van den Berg en aan
Langenhuyse.*

*1818
Joos Pieter van den Berg.*

Rosalen, den 12^{den} 1818.

*De Burgemeester, Raadslid
van den Burgelijke Raad.*

J. H. van den Berg

ven, maar zonder twijfel ook de jacht op foto's en al het andere materiaal dat U hierbij zult aantreffen. Door andere drukke werkzaamheden verhindert slaagde ik er niet in hem als lid in te lijven bij onze vereniging. Wat de naaste toekomst betreft, heeft hij me al wel beloofd een tweede artikel te zullen schrijven. Misschien zijn er onder onze leden, hierdoor geprikkeld, mannen of vrouwen die zich ook geroepen voelen de redactie met een artikel te verrassen. En Jo kunnen we alleen maar hartelijk bedanken voor dit zeer lezenswaardige en goed gedocumenteerde schrijven (H.Coppens).

Op 1 juli 1996 was het 12½ jaar geleden dat Annie en Nico v.d. Berg de dierspeciaalzaak overnamen van de ouders van Nico, te weten Jan en Sophia van den

Gemeente
Rosmalen.
Procurator
Noord-Brabant.

Contract met het Register van
 Oorlog der Gemeente Rosmalen
 van den 10^{en} 1841.

N°. 31. Op den drie en twintigsten Leuzen en twee
 acht honderd achttien, is te Rosmalen
 aangekomen Gerardus van den Berg, lid van
 van den Berg, lid van
 van den Berg, lid van

Het Contract Contract
 Rosmalen, den 10^{en} Mei 1841.
 De Heer van den Berg, lid van
 van den Berg, lid van

 J. van den Berg

Berg. Een goede reden om eens dieper in te gaan op de geschiedenis van dit echt Rosmalense familiebedrijf.

MODEL LITT. LL.
Art. 900 der Wet.

(Gratis.)

Ligtig van den
Jare 18 *72*

SIGNALEMENT.

Langte *1. 643*
Aangezicht *end*
Voorhoofd *gewoon*
Oogen *klein*
Neus *gewoon*
Mond *end*
Kjn *even*
Haar *klein*
Wenkbrauwen *end*
Merkbare tekenen
geen

Handteekening

Geregistreerd N^o *1289*

Handteekening

NATIONALE MILITIE.
PROVINCIE NOORD-BRABAND.

Certificaat.

DE STAATSRAAD GOUVERNEUR DER PROVINCIE NOORD-BRABAND
verklaart: dat *Johannes Hendrik Berg*
geboren te *Rosmalen* den *25 Aug 1873*
Zoon van *Guaricus*
en van *Johanna Langenhuyzen*
binnen de Gemeente van *Rosmalen*
voor de Nationale Militie is ingeschreven; dat hij
op het Trekkings-Nummer *20* is ingelijfd ge-
worden bij de *1 sept 74* den tijd
van *7 jaren* hebbende gediend,
behoorlijk uit de dienst is ontslagen.

GEGEVEN te 's Hertogenbosch, den *5 Oct 1874*

DE STAATSRAAD GOUVERNEUR voornoemd,

Handteekening

Handteekening

In het jaar een duizend acht honderd een en veertig, den Decemtermahgelen
der maand Mei, zijn voor ons Prins van Oranien, Ambtenaar van den Bergelijken
Stand, der gemeente Rosmalen verschenen: Johannes van den
Beig, jongman
oud veertien jaren, geboren te Rosmalen, van beroep Arbeider
wonende te Rosmalen meis derjarige Zoon van Guardus van
den Berg, overleden en Johanna Langerhuyten
Arbeider's meisde te Rosmalen te geboren

Catharina Kerckhof, jongedochter
oud veertien
jaren, geboren te Nuland van beroep Arbeider's meisde
Rosmalen meis derjarige Dochter van Wilhelmus Kerck
hof en Lucia Johanna Hanses Droop Arbeider's
Arbeider's meisde te Nuland te geboren.

Welke comparanten ons versoekt hebben, tot het voltrekken van Aunlieder voorgenomen Stuvelijk overgaan,
waarvan de afhandelingen, in dese gemeente, sonder stuiting zijn geschiedt overeenkomstig de wet, te weten:
de Eerste, op Zondag den negenden des maand Mei dese jaars
en de Tweede, op Zondag daaraanvolgende, den achten des maand
tot welk einde sij ons hebben ter hand gesteld de navolgende stukken, als:

En eerste, een Arbeider's meisde te Nuland
den Heer Staatsraad Gouverneur dese provincie maant
dat den Brudegom aan zijn op
Nationaal Arbeider's meisde te Nuland

En tweede, een Arbeider's meisde te Nuland
dat den Brudegom op den Decemtermahgelen Augustus acht
den Heer te Rosmalen te geboren

En derde, een Arbeider's meisde te Nuland
dat te g. des eersten November acht
den Heer te Nuland te geboren

En vierde, een Arbeider's meisde te Nuland
dat te g. des eersten November acht
den Heer te Nuland te geboren

En vijfde, een Arbeider's meisde te Nuland
dat te g. des eersten November acht
den Heer te Nuland te geboren

Dienstegevolge en na dat de Bruidgom en Bruid, elk afzonderlijk aan ons Ambtenaar van den Burgerlijken Stand, in tegenwoordigheid der getuigen hadden verklaard: "dat zij elksanderen wettig en Echtgenooten en getrouwelijk alle de pligten sullen vervullen, welke door de wet aan den Huwelijken staat verbonden sijn." hebben wij Ambtenaar van den Burgerlijken Stand, in naam der wet verklaard, dat de personen van

Johannes van den Berg
en Catharina Kerckhof

bovengenoemd door den Echt aan elkander verbonden sijn.

Van al hetgeen wij Burgemeester, Ambtenaar van den Burgerlijken Stand voornoemd, dese akte hebben opgemaakt, in tegenwoordigheid van:

1. Gysbert Changeraaf van beroep Schuurmeester
oud Meester van de Schiedamschedijk
jaren, wonende te Rotterdam
2. Nicolaas Krommeling van beroep Schuurmeester
oud Meester van de Schiedamschedijk
jaren, wonende te Rotterdam
3. Johannes Theodorus van der Meer van beroep Schuurmeester
oud Meester van de Schiedamschedijk
jaren, wonende te Rotterdam
4. Lambertus van der Meer van beroep Schuurmeester
oud Meester van de Schiedamschedijk
jaren, wonende te Rotterdam, quiescens en
bestuurder der Gedeputeerde Staten.

En hebben wij na godane voorlezing, dese akte met alle getuigen gelukwensend afgelezen, en de Bruid en Bruidgom en de Bruid en Bruidgom verklaard met de Kruisen te hebben aangenomen, als welk aangenomen is te hebben.

P. H. van der Meer
A. W. van der Meer
J. J. van der Meer

De Burgemeester, Ambtenaar
van den Burgerlijken Stand voornoemd,

H. J. van der Meer

Op 24 augustus 1813 wordt in Rosmalen Johannes v.d. Berg geboren. Hij is de zoon van Gerardus v.d. Berg en Johanna Langenhuyzen. Rosmalen is in die dagen een armzalig dorpje van een kleine 1500 inwoners. Ondanks de schrale en weinig vruchtbare zandgrond en de bijna jaarlijkse kans op overstroming door de nabijgelegen Maas, blijft de jonge Johannes in Rosmalen wonen. Dit blijkt uit een certificaat van de Nationale Militie, waarin staat dat Johannes in de gemeente Rosmalen is ingeschreven onder trekkingsnummer 20 van de lichte 1832 en dat hij na 7 jaren dienst "Behoorlijk uit de dienst is ontslagen".

Hij is dan wel in Rosmalen blijven wonen, maar op 'n bepaalde leeftijd toch wat gaan rondneuzen in de omliggende dorpen. In Nuland ontmoet hij dan op zeker moment ene Catharina Kerkhof (1-11-1805) en zij besluiten om op 23 mei 1841 samen in het huwelijksbootje te stappen. Johannes is dan arbeider en Catharina

dienstmeid van beroep. Verder is uit detrouwakte nog op te maken dat "de bruidegom, de bruid en de moeder des bruidegoms verklaren niet te kunnen schrijven noch rekenen als zulks niet geleerd te hebben". De ambtenaar die het huwelijk voltrekt, is de danmalige burgemeester van Rosmalen, Hendrik Ignatius Siepkens.

Provincie Noord-Brabant Gemeente Rosmalen

*Extract uit het register
van geboorten der gemeente
Rosmalen over het jaar
1843*

*Op den twintigsten der maand Sept.
toenbor achtteehonderd drie en veer-
tig is te Rosmalen geboren Ant.
Niel zoon van Johannes van den
Berg en zyne wijfgenote Catharina
Kerkhof*

*Voor Extract conform
Rosmalen Siek. Wjs.
De Ambtenaar van
den Burgerlijken Stand
Dankge:*

Uit dit huwelijk wordt op 20 september 1843 te Rosmalen Antonie van den Berg

en de getuigen te zijn voorgelezen, geteekend is door ons, den bruidegom, de bruid, den vader der bruid en getuigen, verklarende de vader des bruidegoms en de moeder der bruid door ongeleerdheid niet te kunnen schrijven noch hun naam teekenen".

Het jonge paar vestigt zich in Rosmalen, dat in 1873 is uitgegroeid tot ongeveer 2850 inwoners. Elisabeth ziet als dochter van een koopman wel mogelijkheden voor een winkel in deze weliswaar arme, maar toch groeiende gemeente. De eerste jaren zullen zeker moeilijk zijn geweest, temeer daar drie jaar na hun vestiging in Rosmalen hun dorp wordt getroffen door een grote overstroming, welke veel ellende en armoede veroorzaakt (1876)¹. Antoon en Elisabeth laten zich echter niet uit het veld slaan. Antoon handelt in veevoeders zoals maismeel, gerstemeel, rogge, sojabonen e.d. en Elisabeth verkoopt in haar winkeltje, vermoedelijk toen al in de Dorpsstraat op de plek waar nu de winkel van Multihouse is gevestigd, allerlei

Staan v.l.n.r.: Cor, Gerrit, Anna, Wies. Zittend v.l.n.r.: Sjef, Toon, Elisabeth, Marie. Anna en Sjef zijn naar Amerika geëmigreerd.

spulletjes die toentertijd in de gezinnen nodig waren zoals zeep, bonen, erwten, stroop, suiker, enz. Maar ook is er, in een tijd dat er nog geen electriciteit is, be-

¹ Zie: H. de Werd, *Rosmalen was een ellendig land* (Rosmalen, 1982).

hoefte aan petroleum (in Rosmalen sprak men van bromólliej), lampolie e.d. In deze tijd is het heel normaal dat er met levensmiddelen en andere levensbehoeften *gevent* wordt in het dorp. Zo kan men dus ook Elisabeth regelmatig met haar handkar door het dorp zien trekken. Omdat de Rosmalense Dorpsstraat al geplaveid is met *keinderkopkes* en de rest van de bestrating in het dorp niet veel meer is dan wat *karresporen*, spat er wel eens wat petroleum over de rest van haar *negotie*. Vermoedelijk heeft Elisabeth hier haar bijnaam *Betje Olie* aan overgehouden.

Antoon en Betje krijgen zes kinderen, drie jongens en drie meisjes. Van deze kinderen emigreert de oudste, Sjef, reeds begin 1900 naar Amerika. In een brief van 28 april 1926 schrijft hij o.a. dat hij en zijn vrouw Nel v.d.Pas het goed maken en zelfs al wat dollars hebben kunnen sparen. Begin 1920 vertrekken ook nog Cor v.d. Berg, getrouwd met een zekere Anna ? en Anna v.d.Berg, die met Piet van Nuland (*Piet Pap*) is getrouwd, naar Amerika. In een brief, gedateerd 10 september 1926, verzoekt Anna haar broer Gerrit om bij de burgemeester of de pastoor even te regelen de geboortedata van hun kinderen met drie jaar te vervroegen, zodat ze op papier oud genoeg zijn voor het krijgen van een vergunning om in de U.S.A. te werken. Uit de aanhef van deze brief ("Dierbare Vader, Broeder en Zuster") blijkt, dat Elisabeth van Baardwijk is overleden.

Gerrit v.d. Berg - Sientje v.Herpen

Gerrit v.d. Berg wordt geboren op 13 maart 1885 als vijfde kind van Antoon en Elisabeth. Rosmalen is nog steeds groeiende en telt in dat jaar zo'n 3000 inwoners. Gerrit emigreert niet, zoals zijn broers en zuster, maar gaat als jongste zoon zijn vader helpen met de steeds groeiende

Gerrit v.d. Berg en Sientje van Herpen.

veevoederhandel en de boerderij. Op 17 september 1912 trouwt hij met de Rosmalense Sientje van Herpen (16-9-1887). Zijn beide andere zussen trouwen met Rosmalense mannen, te weten Marie met Toon de Laat en Wies met Willem van Herpen, een broer van Sientje. Enkele jaren na hun huwelijk neemt Gerrit de zaak van zijn vader, die ondertussen al in de zeventig is, over.

In die jaren heeft Rosmalen al een inwonertal van tegen de 4000 en het stoken van steenkool is in opkomst. Een goede reden voor de zakenman Gerrit om naast het

Gelroeders Noto
Olie- en Verhoekenfabriek.

Telefoon Noto

Van 2-12, 2-4, 5-7 N. 10

Van 12-1 en 5-9 N. 22

Telegram-Noto Noto

Helmstedt, 29. Maart 1913

Den Heer Ant W. Berg
winkelen Rosmalen.

Mijnheer, Ghr

Uij verzenden Maandag van Uur goed
adres 8 Kisten Sojakroek, met de tram die
om kwart voor 12 in Rosmalen is.

Het maismel kunt U op de rekening note-
ren Uij 10 cent per 100kg zullen verlagen, ook
voor de maïs.

Roogge kunnen wij U woensdag leveren
aan den prijs van f 6.50 per muid, - goede
kwaliteit.

Uij zullen Dinsdag sojakroek nasturen
zoo er kans is, en anders woensdag bestelt geke
Uij zullen verder een wagen kroek voor U
klaar zetten, zoodra U de ledige kisten
gekeerd hebt, laden wij ze hier vol, en
krijgt U omquam een wagen kroek daar.

met kroek hoogwaardig
soefelt. Noto
Premmule

Mijnheer van den Berg.

Ik ben zeer juist by den Doventrand
naar Kier tel geweest, en gaan er morgen
vrij 8 1/2 uur mede. Ook heb ik nog naar
Rotherdam gebelphoneert en zijn de
andere party Sojabonen Dinsdag avond
in Helmstedt, en kunt ge er afge zeken van
zijn U woensdag weder kroek krijgt.

ge moet U met die 8 kisten afge naar
tot woensdag een te behelpen.

Gepremmule

NEDERL. MEELFABRIEKEN DER NEDERL. BAKKERIJ

Telegram adres 'Coopmeel'.
 Brief adres 'Coop Meelfabrieken'.
 Alle correspondentie en Telegrammen
 aan haalbaar te s. Hertogenbosch

s. Hertogenbosch den 16 October 1891

Telefoon N° 629

De Heer **EM. GEBR. v.d. Berg**

Rosmalen

Debet

Door aan Uwd. verkocht en geleverd volgens de door ons ter
 griffie en s. Hertogenbosch geregistreerde verkoopconditie

Maand	datum	40Kilo balen	50 Kilo balen	50 Kilo balen	50 Kilo balen	50 Kilo balen	50 Kilo balen	soort	aantal Kilos	Ops Gld cent	Bedrag Gld ct
Oct.	16										
		5 zemenen F/M		20 grint zemenen					1000	14.90	149.--
									250	14.90	37.25
								<i>Twansen</i>			
								zegel			0.10
											186.35

Om het terugzenden van kwitanten of wissels te voorkomen, maken wij er U op attent, dat de bedragen voor geretourneerde ledige zakken niet van de kwitanten of wissels mogen worden afgetrokken, doch deze bedragen steeds of direct bij aankomst aan den schipper worden uitbetaald, of daarvoor een postwissel gezonden worden slijt Dinsdag na aankomst, of deze bedragen op andere wijze worden verrekend.

Verzocht behoeft bij het terugzenden van ledige zakken steeds een kaart met uwre julien naam en adres toe te voegen, waarop aangegeven staat, hoeveel zakken U terugzandt. Tevens gelieve U van den schipper of ontvanger een ontvangstbewijs voor de teruggezonden zakken te vragen, daar zonder request het onderzoek naar ledig goed bijna niet mogelijk is.

De ledige zakken worden op rekening gebracht en tegen denzelfden prijs teruggenomen mits onbeschadigd binnen 3 maanden franco aan ons geretourneerd.

veevoeder ook te gaan handelen in steenkool. Zo ontstaat de firma:

G. v. d. BERG — ROSMALEN

HANDEL IN STEENKOLEN EN ALLE SOORT VOEDERARTIKELEN.

ROSMALEN, 28 JUNI 1918.

Sientje neemt de zorg voor het kruidenierswinkeltje voor haar rekening, dat mooi centraal gelegen al jaren een bekende plek is, waar allerlei artikelen te koop zijn. Sommigen onder ons zullen zich nog wel de reclameplaten van *Persil* en *Erdal* kunnen herinneren, die jarenlang de voorgevel van het huis gesierd hebben.

Staan: Wies, Krien, Sientje, Gerrit en Tom. Gehurkt: Betje en haar kinderen en Mien.

Via de zijkant van het huis kom je in de *winkel*, waar zeep, suiker, zout, bonen, snoep en al dat soort dingen te koop zijn. In het achterhuis is de stal voor de koeien en natuurlijk voor de paarden, die nodig zijn voor het transporteren van de steenkool en veevoerders naar de klanten. Ook Gerrit en Sien krijgen in de begin-

Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkolenmijnen.

Telegram - Adres:
ORANJENASSAU HEERLEN.

Telefoon N° 3.

Heerlen, den 4-10-16

N^o *to*

AFSCHRIFT

Rekening voor

den Heer G. van den Berg,

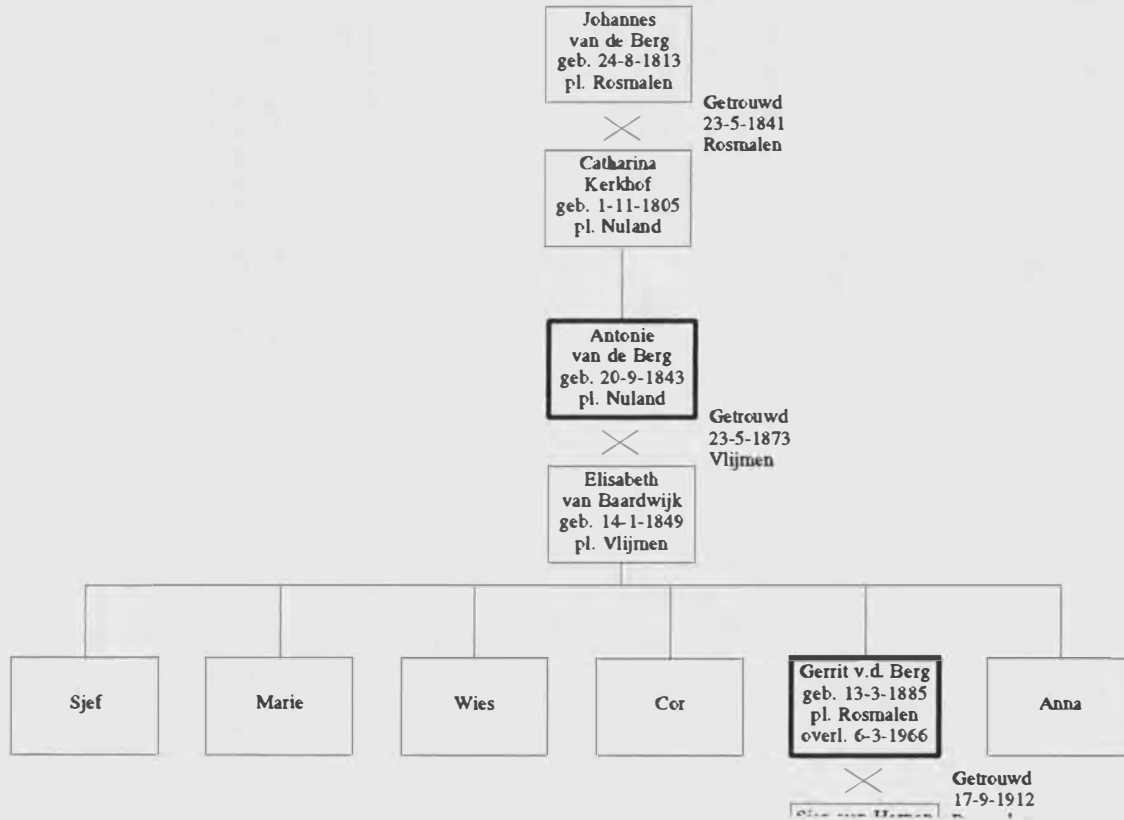
ROSMALEN.

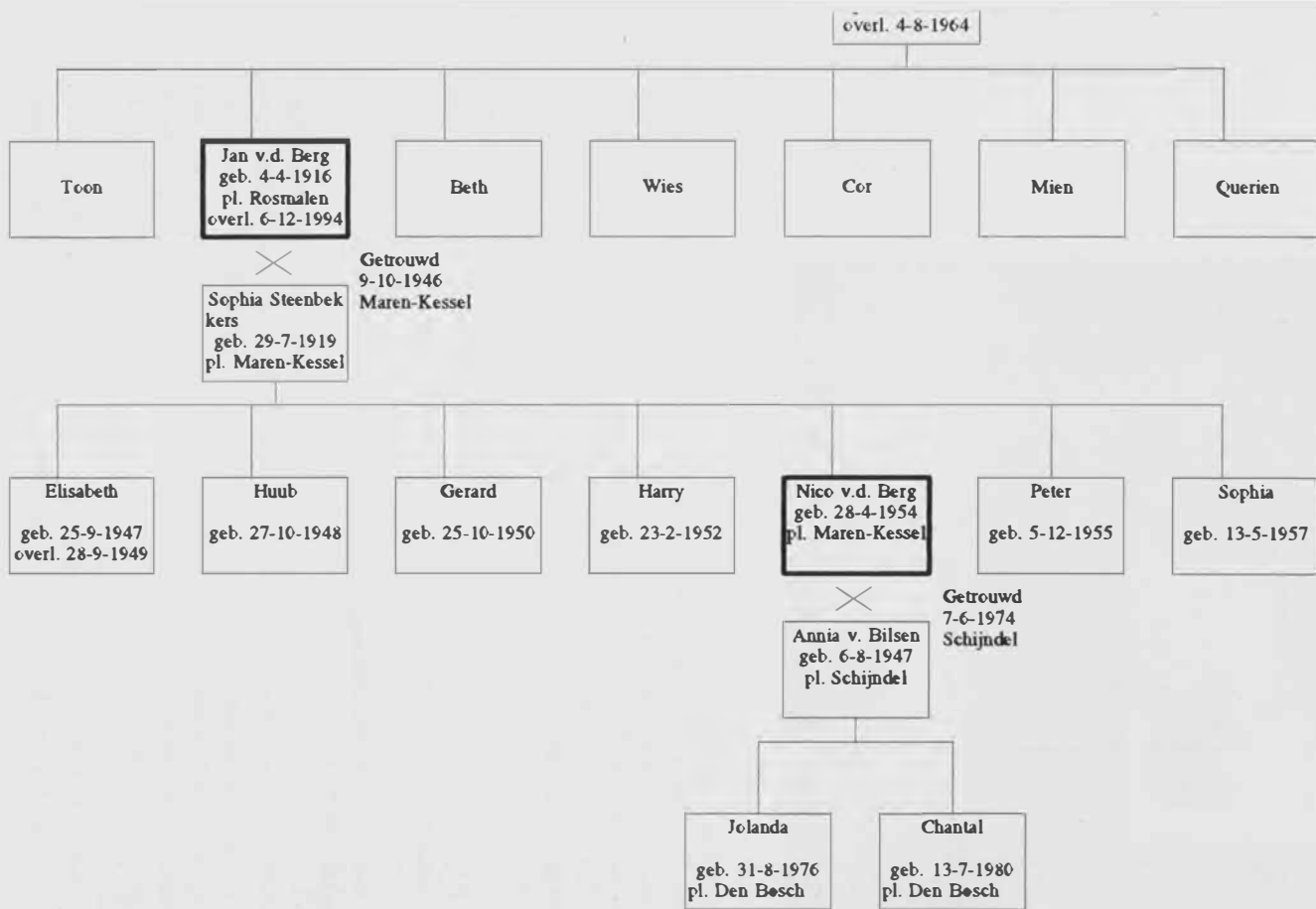
Betaalbaar ~~xxxxxx~~ en besteld aan ~~Vm~~ de fa.R. van der Meulen. Den Besch.

BEMERKINGEN	SOORT	TONNEN	PRIJS PER TON	BEDRAG
22186-	* nootjes 3	10	18. 90	f 189. --
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> <p>De goederen reizen geheel voor rekening en risico van den ontvanger. Reclames over het niet ontvangen der goederen worden binnen 3 dagen ingevacht.</p> </div>				
		S.E. & O.		<i>[Handwritten Signature]</i>

10.000 ex. 10-1-'16.

Stamboom Fam. Van den Berg

Gretje Pennings, Jan v.d. Berg en Louis van Herpen.

periode van hun bedrijf te maken met een ernstige watersnood in Rosmalen. In 1920 wordt Rosmalen namelijk weer getroffen door een zeer hoge waterstand. Door de Beerse Overlaat liep de gehele polder onder. Het water staat tegen de dijk van de Kruisstraat, Bruggen, De Bergt en Den Hennist tot aan Herven en Orthen. Op Den Hennist en Bruggen breekt tenslotte ook nog de dijk door, waardoor de boerderijen daar onder water komen te staan. ALs het kort daarna nog streng gaat vriezen, kan er 's avonds door de jongelui op het ijs, dat de hele polder bedekt van Orthen tot Oss, gedanst worden bij muziek van een *Monika* (accordeon). Maar het leven van Gerrit en Sien gaat verder. Hun eerste kinderen van de totaal zeven zijn ondertussen geboren en de zaken gaan steeds beter. Al snel worden de jongens, als ze wat groter worden, ingeschakeld bij de werkzaamheden. Vooral hun tweede zoon Jan voelt wel wat voor de zaak en later ook zijn jongere broer Cor en de jongste Querien.

Maar dan komt de Tweede Wereldoorlog roet in het eten gooien. Voor iedereen in Nederland breekt een moeilijke periode aan, maar zeker ook voor winkeliers en leveranciers. Bijna geen aanvoer van grondstoffen, weinig geld bij de mensen en veel dingen op de bon. Maar gelukkig komt ook aan deze periode een einde met de bevrijding van Rosmalen op 23 oktober 1944. Het huis aan de Dorpsstraat is gelukkig gespaard gebleven, alleen de ruiten zijn kapot en, wat het voornaamste is, niemand van het gezin is gedood door het oorlogsgeweld.

Begin november 1944 staat er plotseling een engelsprekende jongen bij Gerrit en Sien voor de deur. Na enig heen-en-weer-gepraat en het inschakelen van de rede-

lijk engelssprekende oudste zoon Antoon begrijpt Gerrit dat de vreemdeling de zoon van zijn naar Amerika geëmigreerde broer Cor moet zijn. De beide zonen van Cor, Tony en Jack, hebben zich aangemeld bij het Amerikaanse leger om Europa mede te gaan bevrijden. Als Tony met een aktie in Den Bosch is beland, herinnert hij zich de verhalen van zijn vader en gaat hij op zoek naar de geboorteplaats van zijn vader. Ome Gerrit is wel blij verrast deze jongen te zien, maar heeft wel behoorlijk *de pest in* dat ze *die verrekte jong* in Amerika nog geen fatsoenlijk *Rosmolles* leren. Nu moet alles via een tolk en dat vindt hij niet zo leuk². Sientje overlijdt op 4 augustus 1964 en Gerrit op 6 maart 1966.

Jan v.d.Berg - Sophia Steenbekkers

Jan van den Berg -wie kent hem niet in Rosmalen- wordt in Rosmalen geboren op 4 april 1916 als tweede zoon van Gerrit en Sien, kort nadat vader Gerrit de zaak

Harmonie St. Cecilia vóór 1940.

van zijn vader heeft overgenomen. Zoals reeds vermeld, moet Jan al vroeg helpen

² Zie ook: A. Hermens, *Rosmalen in de vuurtinie* (Rosmalen, 1992).

bij het vele werk in de steeds groeiende handel in veevoerders, steenkool en op de boerderij. Maar naast het werk heeft ook het verenigingsleven, dat zachtjes aan in Rosmalen op gang komt, de aandacht van Jan. Als in 1922 de harmonie St. Cecilia wordt opgericht, is Jan nog te jong, maar vijf jaar later, op elfjarige leeftijd, meldt hij zich aan bij deze vereniging, die hij zijn leven lang trouw zal blijven. Na de oorlog is Jan een van de eersten om St. Cecilia weer moed en leven in te blazen. Zelfs als dirigent staat hij zijn mannetje als het nodig is.

Jan v.d. Berg als dirigent. Muziek op *De Misse*. Voorheen *Soos Satisfaction*, nu *De Coelenborgh*.

Als Jan begint mee te werken in de zaak, moet alles uiteraard nog met paard en kar getransporteerd worden. De kolen worden met wagons aangevoerd op het station in Rosmalen. Daar worden de wagons gerangeerd op het zijspoor en hebben de handelaren enkele dagen de tijd om de kolen -nootjes, eierkolen, cokes en antraciet- over te laden om thuis op te slaan, of om rechtstreeks naar de klant te brengen. Dat zijn dan meestal de grote klanten, zoals b.v. Coudewater. De kolen die thuis worden opgeslagen, worden later in zakken afgewogen en zo bij de klanten afgeleverd. Het veevoeder wordt meestal in zakken of kisten geleverd. Zo'n zak weegt wel 50 kg. Gemakkelijk werk is het dus geenszins. In de oorlogstijd heeft Jan zijn toekomstige vrouw leren kennen. Het is de dochter van een caféhouder/boer annex veerman uit Maren-Kessel, namelijk Sophia Steenbekkers (29-7-1919). Als Rosmalen een jaar bevrijd is, besluiten zij te trouwen en gaat het jonge paar in

Mogen wij de kracht vinden om in haar geest verder te leven en kracht putten uit de gedachte dat zij verder leeft binnen de gastvrijheid van God, bron-van-alle-leven.

Uw medeleven en vriendschap in deze dagen waren voor ons een grote steun. Wij zijn u daar oprecht dankbaar voor.

Jan van den Berg.
Kinderen, kleinkinderen en
achterkleinkinderen. ’

Dankbaar blijven wij ons herinneren

**Sophia Huberdina van den
Berg - Steenbekkers**

echtgenote van

Johannes van den Berg

Geboren te Alem, Maren en Kessel op 29 juli 1919. Overleden te 's-Hertogenbosch op 10 juli 1989, nog gesterkt door de H.Sacramenten. Op 14 juli 1989 hebben we in een plechtige requiemmis afscheid van moeder genomen, waarna we haar te ruste hebben gelegd op de begraafplaats Oude Baan te Rosmalen.

Zo plotseling ging moeder van ons heen. We hebben er nauwelijks woorden voor, we voelen ons leeg en machteloos. Ondanks onze leegte, ons verdriet en ons gevoel van machteloosheid blijven wij achter met dankbare herinneringen.

Fie, zoals iedereen haar kende, was een vrouw met een zacht en openhartig karakter, een lieve echtgenote, moeder en oma. Met enorm veel energie en liefde heeft moeder haar levenstaak vervuld.

Moeder had een oprechte belangstelling voor het wel en wee om haar heen. Gemakkelijk gaf ze een belangstellend woord, een helpende hand of een warme glimlach. Dat deed je dan goed, daar kon je mee verder. Het waren capaciteiten die moeder in zich had en gemakkelijk gaf.

Moeder was een vrouw die geweldig trots was op haar Jan, met wie ze intens gelukkig en kameraadschappelijk leefde, zoals ze ook zo trots was op haar kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. Ervoor zorgen dat vader en haar kinderen het zo goed mogelijk naar hun zin hadden, was haar lust en haar leven. Zij voelde zich een echte moeder als haar hele gezin thuis was. Dan kon ze zorgen en koken voor iedereen. Haar gastvrijheid was zo echt.

Moeder was een gelovig mens. De Maria-maand had voor haar een grote betekenis. Nu is moeder op reis gegaan naar haar Schepper, waarin ze een grenze-loos vertrouwen had.

Maren-Kessel wonen. Zij krijgen ook zeven kinderen, vijf jongens en twee meisjes, die allen daar worden geboren. De twee meisjes vormen het begin en het einde van het zevental. Helaas wordt het oudste meisje, Elisabeth geheten, maar twee jaar oud.

Elke dag rijdt Jan op en neer tussen Rosmalen en Maren. Maar kort voor de geboorte van zijn jongste kind slaat het noodlot toe. Jan heeft een motor aangeschaft om vlugger heen en weer te kunnen rijden, maar op een zekere dag vliegt hij bij de Blauwe Sluis met zijn motor uit de bocht. De gevolgen zijn verschrikkelijk. Zijn been moet geamputeerd worden. Voor lange tijd of misschien voor altijd arbeidsongeschikt. En bovendien, wat hij heel erg vindt, Sophia staat overal alleen voor en dat in de laatste periode van haar zwangerschap. Maar ook deze moeilijke periode weten Jan en Sophia door te komen. Alleen moeten er in korte tijd enkele belangrijke en ingrijpende beslissingen genomen worden. Jan krijgt een kunstbeen aangemeten, maar komt plotseling voor de keuze te staan: of het café met boerderij van zijn schoonvader in Maren-Kessel overnemen, of verder gaan met de zaak in Rosmalen. Jan en Sophia kiezen voor Rosmalen en kopen meteen ook het huis tegenover Gerrit en Sientje aan de Dorpsstraat 28, dat te koop staat. Dit huis met zijn grote binnenplaats voor de kolenopslag, heeft gestaan waar nu de ingang van de Vreeburgpassage is. Voor het vervoer wordt overgestapt naar vrachtwagens en

De winkel aan de Dorpsstraat.

enkele jaren later neemt Jan de zaak van zijn vader, die ondertussen zo'n 75 jaar oud is, over.

Er worden wel een aantal veranderingen doorgevoerd. Het knusse kruidenierswinkelje verdwijnt, Cor gaat zich toeleggen op de olie- en benzinehandel en Querien komt bij Jan in dienst. Samen gaan ze zich toeleggen op de handel in brandstoffen, granen en zaden. Maar ook hierin zal snel verandering komen. Eind zestiger jaren doet het gas zijn intrede en wordt ook Rosmalen aangesloten op dit net. Het gevolg is dat in veel gezinnen de oude vertrouwde kachel verdwijnt en de kolenhokken worden afgebroken. Dus is Jan v.d.Berg genoodzaakt zijn bedrijf aan te passen aan de nieuwe tijd.

Er wordt gekozen voor de handel in granen, zaden en kunstmeststoffen t.b.v. de steeds groeiende boerenbedrijven. Bovendien wordt een bescheiden begin gemaakt met een kleine dierenspecialzaak, omdat steeds meer mensen dieren gaan houden als hobby, zoals voliërevogels, konijnen, kippen en cavia's. Al deze dieren moeten ook eten en daar zit een behoorlijke groei in. Ook de sportvisser heeft zijn hengel en andere attributen nodig. Veel ruimte is er niet in de winkel aan de Dorpsstraat 28, maar het is er wel altijd gezellig.

Nico v.d. Berg - Annie van Bilsen

Als Jan v.d. Berg in 1976 ziek wordt en er hulp nodig is in de winkel, is het Nico

die zegt: "Nou vader, ik wil wel een paar weken helpen, maar niet langer..." Het is dus wel iets langer geworden. Rosmalen heeft dan pas haar 20.000ste inwoner begroet (december 1974) en is van het kleine dorpje uit de tijd van Betje en Antoon uitgegroeid tot een groot dorp.

Nico, geboren in Maren-Kessel op 28 juni 1954 als vijfde kind van Jan en Sophia, heeft, voordat hij zijn vader gaat helpen, al wat ervaring opgedaan in de bedienende sector. Hij heeft een tijd gewerkt bij bakkerij Verbiesen aan de Oude Baan als bezorger. Daarna is hij overgestapt van het brood naar de aardappelen en is hij friteszaak *De Luifel* in de Dorpsstraat gaan runnen. Ondertussen is hij op 7 juni 1974 in Schijndel getrouwd met Annie van Bilsen en daarna hebben ze zich in Rosmalen gevestigd.

Zittend: Sjaak Westeralaken, Joo Nuland, E. Coppens, Past. v.d. Meyden, Willem Langens, ?, Fr. Coppens, H. Coppens. Middelste rij: Gret v.d. Berg, Albert Coppens, H. v.d. Biezen, Albert Coppens, ?, H. Heijmans, Joh. Coppens, G. Heymans, Henk Coppens, M. Hanenberg, Tom van Pinksteren, F. de Cort. Bovenste rij: H. van Uden, M. Voets, L. v.d. Dungen, G. Coppens, W. Coppens, Herman Coppens, Sjef v.d. Biezen, ? v. Schayk, Cor Coppens, Jos Dollevoet.

Als Nico een paar weken in de winkel van zijn vader heeft geholpen, krijgt hij zo'n plezier in dit werk, dat hij besluit per 1 januari 1977 bij zijn vader in dienst te treden. Zijn oudste dochter Jolanda is intussen geboren en Nico heeft met de dieren-speciaalzaak een 'normale' dagtaak, terwijl hij in De Luifel altijd 's avonds en in de weekeinden aan het werk was.

Nico ziet wel wat in de branche van dierbenodigheden en levende have. Lag vroeger de hond als waakdier op het erf, in deze tijd wordt het dier steeds meer als huisgenoot gezien. De dieren mogen ook delen in de toenemende welvaart en er worden allerlei attributen aangeschaft om het de beestjes naar de zin te maken: ligmanden voor de hond, krabpalen voor de kat, luxe vogelkooien voor de kanarie of parkiet. Naar al deze artikelen is vraag en Jan en Nico spelen hier goed op in.

Als begin 1983 de broer van Nico, Gerard, met zijn autobedrijf, dat op de binnenplaats is gevestigd, naar Hintham verhuist, wordt het aantal vierkante meters winkelruimte flink uitgebreid. Op 1 januari 1984 nemen Annie en Nico de zaak van zijn ouders over en is de vierde generatie-Van den Berg aan het roer. Sophia overlijdt op 10 juli 1989. Ondertussen is het gezin van Annie en Nico uitgebreid met hun tweede dochter, Chantal geheten, en moet Annie haar tijd verdelen tussen haar gezin en de winkel.

Maar dan begint de uitbreiding van Rosmalen hun parten te spelen. Aan de voet van de oude St.-Lambertuskerk moet een groot winkelcentrum verrijzen. De jongensschool en wat aangrenzende bebouwing zal hiervoor gesloopt moeten worden. Bij die aangrenzende bebouwing behoort ook het pand en de winkel op Dorpsstraat 28. Wat nu? Elk voorstel van Nico voor een ander onderkomen voor zijn winkel wordt door de gemeente afgewezen. Dan toch dat echt-Rosmalense bedrijf sluiten?

Even lijkt het erop, maar uiteindelijk wordt er toch een oplossing gevonden. In het winkelcentrum aan de Oude Baan komt het pand waarin slijterij Koper gevestigd is, vrij en Annie en Nico zien wel mogelijkheden om hun winkel daar voort te zetten. Een voordeel is ook dat woning en winkel onder één dak zijn, wat zeker voor Annie gemakkelijker is. Er is echter een probleem. Het winkeloppervlak is veel te klein voor het grote assortiment aan artikelen. Nico vraagt en krijgt vergunning om de binnenplaats (tuin) te bebouwen en zodoende de winkelruimte te verdubbelen. In mei 1991 werd deze mooie 200 vierkante meter grote winkel aan de Oude Baan 3 door de vader van Nico geopend. Het assortiment is een van de veelzijdigste in de omgeving. Men kan er terecht voor allerlei vogelvoerders in verschillende merken, alles voor hond en kat, voor kippen- schapen- en varkensvoerders. Maar ook de hengelaar vindt hier alles wat hij nodig heeft voor zijn hobby. Maar wat het belangrijkste is, de gemoedelijke sfeer die vroeger al het kenmerk was bij Gerrit en Sien en later bij Jan en Sophia is ook hier weer terug te vinden.

Jan v.d. Berg overlijdt op 6 december 1994 te 's-Hertogenbosch en in een bomvolle St.-Lambertuskerk nemen zijn vele vrienden en bekenden afscheid van hem.

Hoe nu verder? Opvolgers in de mannelijke lijn zijn er niet, maar de beide doch-

Dankbaar blijven wij ons herinneren

Johannes van den Berg

Drager van de eremedaille in zilver verbonden aan
de orde van Oranje Nassau

sinds 10 juli 1989 weduwnaar van

Sophia Huberdina Steenbekkers

Geboren te Rosmalen op 4 april 1916.

Overleden te 's-Hertogenbosch op
6 december 1994, nog gesterkt door de
H. Sacramenten der Zieken.

Op 10 december 1994 hebben wij in een
plechtige requiemmis afscheid genomen
van vader, waarna we hem bij moeder te
ruste hebben gelegd op de begraafplaats
aan de Oude Baan te Rosmalen.

Uw medeleven en vriendschap in deze
dagen waren voor ons een grote steun. Wij
zijn u daar oprecht dankbaar voor.

Kinderen, kleinkinderen en achterklein-
kinderen van den Berg.

Toen moeder vijf jaar geleden overleed,
verloren wij onze kapitein.

Nu is vader, onze stuurman, van ons weg-
gegaan.

Vele mooie jaren heeft vader aan het roer
gestaan en stuurde dapper zijn gezin door
voorspoed en tegenslag. Onze stuurman
koesterde zijn kroost. Hij was een voor-
beeld voor zijn bemanning.

Vader leerde ons de toekomst met optimis-
me tegemoet te zien, interesse te hebben
voor de omgeving maar vooral om door te
zetten.

Wij deelden zijn humor en zijn gezellig-
heid, wat ons samen bond.

Nu is het schip aan de kade terug en defini-
tief aangemeerd.

Vader wist dat hij met trots kon terugzien
op de koers die hij gevaren had, gaf het roer
uit handen en droeg het over aan zijn kin-
deren.

Vader bedankt en vaarwel, geniet van je
welverdiende rust samen met je allerliefste
kapitein.

ters van Nico staan nu al hun mannetje in de zaak van hun ouders. Jolanda is al volledig in de zaak bezig en Chantal moet dit nog combineren met haar studie. Zij

De huidige zaak aan de Oude Baan.

zijn zeker bekwaam om dit echt-Rosmalense bedrijf straks in de vijfde generatie voort te zetten. "Het bloed kruipt immers waar het niet gaan kan", zegt een oud spreekwoord; of kunnen we hier beter zeggen: "Zoals de ouden zongen, zo piepen de jongen"?

Waarom een heemkundekring?

U heeft zich waarschijnlijk ook wel eens afgevraagd hoe ons dorp aan de naam Rosmalen komt, wat de oorsprong van de naam *Maliskamp* is en hoe Rosmalens de naam Heijmans is. Er zijn in Rosmalen al heel wat jaren veel mensen bezig met het beantwoorden van deze vragen. In 1989 staken zij de koppen bij elkaar en besloten tot de oprichting van de Heemkundekring Rosmalen.

Verenigingsactiviteiten

Binnen de Heemkundekring zijn er onder andere de volgende activiteiten:

- Regelmatig worden door de Heemkundekring lezingen georganiseerd en films, dia's en video's vertoond. Deze bijeenkomsten zijn over het algemeen voor iedereen toegankelijk, dus U zou best een keer kunnen komen kijken. Meestal worden dergelijke activiteiten in De Molen en het Brabants Dagblad en op de ROS-kabelkrant aangekondigd.
- Actieve leden in de Heemkundekring houden zich bezig met onderzoek op allerlei terrein. Daartoe hebben zij zich verenigd in werkgroepen.
- Door enkele actieve leden wordt geregeld een fietstocht georganiseerd naar bijvoorbeeld een naburige Heemkundekring of een museum.
- De Heemkundekring is bezig met de opbouw van een steeds groeiend archief over Rosmalense mensen en gebouwen. Door verschillende leden en andere belangstellenden wordt veel waardevol materiaal aangedragen.
- De kring heeft een tijdschrift, *Rosmalla* genaamd, dat vier keer per jaar verschijnt. Hierin kunnen de verschillende leden stukjes schrijven. Bovendien verschijnt, de laatste tijd een keer per jaar, het tijdschrift *Rosmalla Extra*.
- Bij vele activiteiten die met Rosmalen te maken hebben, is de Heemkundekring vertegenwoordigd, zoals bijvoorbeeld bij de manifestaties van *Rosmalen raakt nooit van de kaart*.

Lid - abonnee - donateur?

Met de Heemkundekring verbonden zijn kan op verschillende manieren. De meeste mensen worden *lid* van de Heemkundekring, voor f 35,- per jaar. Leden kunnen gebruik maken van alle faciliteiten die de Heemkundekring biedt en ontvangen bovendien het blad *Rosmalla*. Heeft U geen tijd of bent U om andere redenen verhinderd om actief deel te nemen aan de Heemkundekring, dan kunt U *donateur* van de Heemkundekring of *abonnee* van de *Rosmalla* worden. Donateurs betalen minimaal f 25,- per jaar. Ook donateurs ontvangen *Rosmalla*. Als abonnee ont-

vangt U vier keer per jaar het blad *Rosmalla*. Dit kost f 25,- per jaar, of, via een postabonnement, f 35,- per jaar.

Ons eigen 'home'

De Heemkundekring heeft een eigen huisvesting in Rosmalen. Deze huisvesting is in Cultureel Centrum *De Bron*, aan de T.M. Kortenhorstlaan, naast het Rodenborchcollege en tegenover sporthal De Hazelaar. In dit voormalige schoolgebouw is ruimte voor vier Rosmalense verenigingen. De Heemkundekring heeft, als betrekkelijk kleine vereniging, één eigen ruimte tot zijn beschikking. Voor lezingen en andere activiteiten wordt echter gebruik gemaakt van de zaal, die afzonderlijk door de verschillende verenigingen wordt gebruikt.

Als u zich wilt opgeven als lid, abonnee of donateur, dan kunt U onderstaande bon uitknippen of, als U niet in dit boekje wilt knippen, de bon overschrijven of fotokopieren en opsturen naar: Secretariaat Heemkundekring Rosmalen, Martinus Nijhoffstraat 8, 5242 CV Rosmalen. U kunt zich ook telefonisch opgeven. Belt U dan met de secretaris van de Heemkundekring, tel. (073)-5214094.

Ondergetekende,

Naam: _____ m/v

Adres: _____

Postcode en woonplaats: _____

Telefoon: 0 _____ - _____ (Gelieve Uw *nieuwe* nummer te vermelden).

Geeft zich op als: Lid / Abonnee / Donateur*

Wil graag meer informatie ontvangen

Het verschuldigde bedrag van f _____ is door mij overgemaakt op bankrekeningnummer 18.45.43.444 (postbankrek. Rabobank 1099372).

Datum: _____

Handtekening:

* s.v.p. doorhalen wat niet van toepassing is.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records. It emphasizes that proper record-keeping is essential for the smooth operation of any organization. This section also touches upon the legal implications of record management and the role of various departments in ensuring data integrity.

2. The second part of the document focuses on the implementation of a robust record management system. It outlines the key components of such a system, including the selection of appropriate software, the establishment of clear policies, and the training of staff. The text also addresses the challenges associated with data migration and the importance of regular backups.

3. The third part of the document discusses the role of record management in compliance and risk management. It highlights how a well-maintained record system can help organizations meet regulatory requirements and reduce the risk of data breaches. This section also mentions the importance of periodic audits and the use of access controls.

4. The fourth part of the document explores the future of record management in the digital age. It discusses the impact of cloud storage, artificial intelligence, and blockchain technology on the way records are stored, managed, and accessed. The text also touches upon the importance of data privacy and the need for ongoing education and training.

5. The final part of the document provides a summary of the key points discussed and offers some concluding thoughts on the importance of record management. It encourages organizations to take a proactive approach to record management and to continuously evaluate and improve their record management practices.

Inhoud

1

Jo Versteijnen

Van Betje Olie en Antoon v.d. Berg tot
dierenspecialzaak Annie en Nico v.d. Berg

26

Waarom een Heemkundekring?

Sponsors

De uitgave van *Rosmalla extra* is mede mogelijk door financiële steun van (tenzij anders vermeld zijn alle bedrijven in Rosmalen gevestigd): Abelen BV, Makelaarskantoor, Burg. Mazairaclaan 2; Van Grinsven Sanidrome, Raadhuisstraat 4c; Bouwmans BV, J., Benzinstation, Westeind 2; Van Creij & Van Hoek BV Grond- weg- en waterbouw, Huisbergenweg 6; E.T.I.Bureau Linnenbank BV, Stationstraat 13; Eijkelenburg, Van, Bouwbedrijf, Stationsplein 1; Foto Stijntjes, Molenhoekpassage 5; Gloudemans BV, W., Hintham 117; Heijmans NV, Ver. Bedrijven, Graafsebaan 13; Hoedemakers en Zonen BV, Aannemersbedrijf P., Hintham 68; Huijbregts en Peters Notarissen, Hoff v. Hollantlaan 5; Jaropa Holding BV, J. Stienstra, Bruistensingel 100, Den Bosch; Lambermont BV Assurantiebedrijf, A., Burg. Woltersstraat 1; Robyto Holding BV, Biestkampweg 2; Mierlo, Advocatenkantoor van, Pioenroosstraat 20; Modecentrum C. van de Graaf, Dorpsstraat 10; Pennings Bouwmaatschappij BV, H., Westeind 5; Pennings en Zonen Bouwbedrijf BV, H., Dorpsstraat 4; Piels, Technisch installatiebedrijf, Friezenstraat 7; Rabobank Rosmalen, Raadhuisstraat 1; Schijndel Grondwerken BV, v., Raadhuisstraat 12; Timmers BV Bouwbedrijf, Heikampweg 6; Uden BV, Aannemersbedrijf A. v., Vliertwijksestr. 38c; Verbiesen, Brood- en banketbakker J., Molenstraat 34; Verstappen Handelonderneming BV, Kloosterstraat 5a; Villa Fleurie, De Driesprong; Voets Weg- en Waterbouw, Gebr., Pinksterbloemstraat 4; V.O.F. Gebr. v.d. Plas, Schildersbedrijf, Graafsebaan 5.

De huidige winkel van Nico v.d. Berg aan de Oude Baan, op de lokatie waar vroeger slijterij Koper gevestigd was.

X